

2020 m. birželio 18 d., ketvirtadienis

P9_TA(2020)0137

Europos bendrijos ir Bisau Gvinėjos žuvininkystės sektoriaus partnerystės susitarimo įgyvendinimo protokolas (2019–2024 m.)**2020 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ne teisėkūros rezoliucija dėl Tarybos sprendimo dėl Europos bendrijos ir Bisau Gvinėjos Respublikos žuvininkystės sektoriaus partnerystės susitarimo įgyvendinimo protokolo (2019–2024 m.) sudarymo projekto (08928/2019 – C9-0011/2019 – 2019/0090M(NLE))**

(2021/C 362/22)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Tarybos sprendimo projektą (08928/2019),
 - atsižvelgdamas į Europos bendrijos ir Bisau Gvinėjos Respublikos žuvininkystės sektoriaus partnerystės susitarimo įgyvendinimo protokolo (08894/2019) (toliau – Protokolas) sudarymą,
 - atsižvelgdamas į prašymą dėl pritarimo, kurį Taryba pateikė pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 43 straipsnį, 218 straipsnio 6 dalies antros pastraipos a punkto v papunktį ir 218 straipsnio 7 dalį (C9-0011/2019),
 - atsižvelgdamas į 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1380/2013 dėl bendros žuvininkystės politikos, kuriuo iš dalies keičiami Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1954/2003 ir (EB) Nr. 1224/2009 bei panaikinami Tarybos reglamentai (EB) Nr. 2371/2002 ir (EB) Nr. 639/2004 bei Tarybos sprendimas 2004/585/EB (Bendra žuvininkystės politika) ⁽¹⁾ 31 straipsnio 4 dalį,
 - atsižvelgdamas į savo 2016 m. balandžio 12 d. rezoliuciją dėl bendrų taisyklių siekiant taikyti BŽP išorės aspektą, įskaitant žvejybos susitarimus ⁽²⁾,
 - atsižvelgdamas į 2020 m. birželio 18 d. ⁽³⁾ sprendimo projektą,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 105 straipsnio 2 dalį,
 - atsižvelgdamas į Vystymosi komiteto nuomonę,
 - atsižvelgdamas į Žuvininkystės komiteto pranešimą (A9-0013/2020),
- A. kadangi bendras ES ir Bisau Gvinėjos tausios žvejybos partnerystės susitarimo (TŽPS) tikslas yra stiprinti ES ir Bisau Gvinėjos bendradarbiavimą žuvininkystės srityje paisant abiejų šalių interesų, skatinant tausios žvejybos politiką ir patikimai bei tausiai naudojant žuvininkystės išteklius Bisau Gvinėjos žvejybos zonoje, taip pat plėtoti Bisau Gvinėjos žuvininkystės sektorių ir jos mėlynąją ekonomiką;
- B. kadangi žvejybos galimybių panaudojimas pagal ankstesnį TŽPS apskritai laikomas patenkinamu;

⁽¹⁾ OL L 354, 2013 12 28, p. 22.

⁽²⁾ OL C 58, 2018 2 15, p. 93.

⁽³⁾ Priimti tekstai, P9_TA(2020)0136.

2020 m. birželio 18 d., ketvirtadienis

- C. kadangi, atsižvelgiant į įvairius ES su trečiosiomis valstybėmis sudarytus TŽPS, ES ir Bisau Gvinėjos TŽPS įgijo didelę svarbą ir šiuo metu yra trečias pagal svarbą, turint mintyje įdėtas lėšas, be to, papildomas jo privalumas yra tai, kad jis yra vienas iš tik trijų susitarimų, pagal kuriuos leidžiama vykdyti mišriąją žvejybą;
- D. kadangi Bisau Gvinėjos žvejybos indėlis į šalies gerovę yra labai mažas (3,5 proc. BVP 2015 m.), tačiau lėšos, kurias šalis gaus pagal TŽPS kaip finansinę kompensaciją už galimybę naudotis ištekliais gerokai prisidės prie nacionalinių viešųjų finansų;
- E. kadangi, palyginti su ankstesniu protokolu, ES finansinis įnašas, sudarantis metinę už prieigą prie žvejybos išteklių mokamą sumą, buvo padidintas nuo 9 iki 11,6 mln. EUR per metus, o įnašas, skiriamas Bisau Gvinėjos žuvininkystės sektoriaus politikai, buvo padidintas nuo 3 iki 4 mln. EUR per metus;
- F. kadangi Protokolo galiojimo laikotarpiu žvejybos galimybės bus nustatomos dviem skirtingais būdais: pirmaisiais dvejais metais jos bus išreiškiamos žvejybos pastangomis (bendrąja registrine talpa, BRT), o paskutiniaisiais trejais metais – bendru leidžiamu sužvejoti kiekiu (BLSK tonomis); kadangi šis perėjimas pirmaisiais dvejais Protokolo taikymo metais turi vykti sykiu diegiant elektroninio duomenų apie laimikį registravimo ir perdavimo sistemą (ERS) ir tvarkant duomenis apie laimikį;
- G. kadangi pirmuoju Protokolo taikymo laikotarpiu ES laivynams suteikiamos toliau nurodytos žvejybos galimybės: 3 700 BRT krevetes žvejojantiems traleriams šaldikliams, 3 500 BRT žuvis ir galvakojus moliuskus žvejojantiems traleriams šaldikliams ir 15 000 BRT smulkiąsias pelagines žuvis žvejojantiems traleriams, 28 tunų seineriams šaldikliams ir dreifuojančiosiomis ūdomis žvejojantiems laivams ir 13 tunus kartinėmis ūdomis žvejojančių laivų; kadangi antruoju Protokolo taikymo laikotarpiu ES laivynams suteikiamos toliau nurodytos žvejybos galimybės: 2 500 tonų krevečių traleriams šaldikliams, 11 000 tonų žuvų traleriams šaldikliams, 1 500 tonų galvakojų moliuskų traleriams šaldikliams ir 18 000 tonų smulkiųjų pelaginių žuvų žvejybos traleriams, 28 tunų seineriams šaldikliams ir dreifuojančiosiomis ūdomis žvejojantiems laivams ir 13 tunus kartinėmis ūdomis žvejojančių laivų;
- H. kadangi pirmasis Europos ekonominės bendrijos ir Bisau Gvinėjos žuvininkystės susitarimas sudarytas 1980 m.; kadangi ankstesnis susitarimo protokolas baigė galioti 2017 m. lapkričio 23 d.; kadangi šių susitarimų vystomojo bendradarbiavimo dalies (pvz., parama sektoriui) rezultatai apskritai nebuvo patenkinami; kadangi, nepaisant to, buvo užfiksuota pažanga žuvininkystės stebėjimo, kontrolės ir priežiūros bei sanitarinės inspekcijos pajėgumų srityse, taip pat Bisau Gvinėjos dalyvavimo regioninių žvejybos organizacijų veikloje pažanga; kadangi reikia stiprinti sektorių bendradarbiavimą siekiant labiau skatinti vietos žuvininkystės sektoriaus ir su juo susijusių pramonės ir veiklos sektorių plėtrą, siekiant užtikrinti, kad didesnė pridėtinės vertės, sukuriama naudojant šalies gamtos išteklius, liktų Bisau Gvinėjoje;
- I. kadangi norint skatinti Bisau Gvinėjos žuvininkystės sektoriaus plėtrą ir siekiant, kad Bisau Gvinėjos vandenyse sužvejotos žuvis būtų joje iškraunamos, reikalinga pagrindinė infrastruktūra, pvz., uostai, iškrovimo vietos, žuvų sandėliavimo ir perdirbimo įmonės, kurių vis dar nėra;
- J. kadangi 2021 m. prasidės dešimtmetis, kurį Jungtinės Tautos paskelbė vandenynų mokslo siekiant darnaus vystymosi dešimtmečiu (2021–2030 m.); kadangi trečiosios valstybės turi būti skatinamos atlikti pagrindinį vaidmenį įgyjant žinių;
- K. kadangi Bisau Gvinėjos prekyba žuvininkystės produktais su ES daug metų uždrausta dėl to, kad nesugebėta laikytis sanitarinių priemonių, kurių reikalauja ES; kadangi tai, jog vėluoja analizės laboratorijos (CIPA) sertifikavimo procesas, yra pagrindinė žuvininkystės produktų eksporto iš Bisau Gvinėjos į ES kliūtis; kadangi Gvinėjos valdžios institucijos ir Komisija bendradarbiauja sertifikavimo procese, kad panaikintų draudimą;
- L. kadangi reikia užtikrinti, kad didesnė pridėtinės vertės, sukuriama naudojant žuvininkystės išteklius Gvinėjos žvejybos zonoje, liktų šalyje;

2020 m. birželio 18 d., ketvirtadienis

- M. kadangi tiesioginis užimtumas Bisau Gvinėjos žuvininkystės sektoriuje buvo nedidelis, net ir kalbant apie vietos igulos narių įdarbinimą laivuose (šiuo metu šiuose laivuose dirba mažiau asmenų nei tuo metu, kai buvo sudarytas ankstesnis protokolas) arba moteris, kurių pragyvenimas ir darbo vietos priklauso nuo žuvininkystės sektoriaus;
- N. kadangi, palyginti su ankstesniu protokolu, gerokai padidėjo jūreivių, kurie turi būti įdarbinti ES laivyne, skaičius; kadangi ES laivų savininkai turi stengtis įdarbinti daugiau Gvinėjos jūreivių; kadangi Bisau Gvinėjos valdžios institucijos turi sudaryti ir nuolat atnaujinti orientacinį kvalifikuotų jūreivių, kurie galėtų būti įdarbinti ES laivuose, sąrašą;
- O. kadangi sustiprinus Bisau Gvinėjos išskirtinės ekonominės zonos (IEZ) priežiūros priemones, visų pirma žvejybos veiklos priežiūrai ir kontrolei skirtas priemones (port. *Fiscalização e Controlo das Atividades de Pesca*, FISCAP), kurios apima stebėtojų korpusą ir greitus patrulinius laivus, padaryta pažanga kovojant su NNN (neteisėta, nedeklaruojama ir nereglamentuojama) žvejyba Bisau Gvinėjos teritoriniuose vandenyse; kadangi vis dar yra spragų ir trūkumų, be kita ko, susijusių su laivų stebėjimo sistema (LSS), ir juos būtina pašalinti;
- P. kadangi padaryta pažanga apibūdinant Bisau Gvinėjos IEZ demersinių žuvų išteklius, t. y. 2019 m. sausio mėn. parengta Bisau Gvinėjos IEZ demersinių žuvų išteklių vertinimo kampanijos ataskaita;
- Q. kadangi Bisau Gvinėja yra viena iš 13 šalių, dalyvaujančių 2017 m. balandžio 28 d. Komisijos sprendimu C(2017) 2951 patvirtintame projekte „Regioninio žvejybos valdymo Vakarų Afrikoje gerinimas“ (PESCAO), kuriuo, be kitų tikslų, siekiama gerinti NNN žvejybos prevenciją ir reagavimą į ją gerinant stebėjimą, kontrolę ir priežiūrą nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis;
- R. kadangi būdas, kaip Parlamento anksčiau pateiktos rekomendacijos buvo įtrauktos į dabartinį protokolą, nebuvo visiškai patenkinamas;
- S. kadangi Parlamentas visais etapais turi būti laiku ir deramai informuojamas apie procedūras, susijusias su Protokolu ar jo atnaujinimu;
1. pažymi, kad ES ir Bisau Gvinėjos TŽPS svarbus tiek Bisau Gvinėjai, tiek šios šalies žvejybos zonoje veiklą vykdančioms ES laivynams; pabrėžia, kad yra galimybių daryti veiksmingesnę pažangą ES ir Bisau Gvinėjai bendradarbiaujant žuvininkystės srityje, ir dar kartą ragina Komisiją imtis visų reikalingų veiksmų, kad įgyvendinant šį susitarimą būtų pasiekta daugiau nei ankstesniais protokolais, siekiant užtikrinti, kad pagal šį TŽPS būtų pasiektas apskritai patenkinamas vietos žuvininkystės sektoriaus išsivystymo lygis ir kad jis derėtų su JT darnaus vystymosi 14 tikslu (DVT) nurodytais tikslais išsaugoti ir tausiai naudoti vandenynus, jūras ir jūrų išteklius siekiant darnaus vystymosi;
 2. mano, kad ES ir Bisau Gvinėjos TŽPS tikslai buvo pasiekti nevienodu mastu: nors pagal susitarimą ES laivams Bisau Gvinėjos žvejybos zonoje buvo ir yra suteikiamos didelės žvejybos galimybės ir Europos laivų savininkai šias galimybes išnaudoja dideliu mastu, tačiau vietos žuvininkystės sektoriaus plėtra apskritai yra nepakankama arba nepatenkinama;
 3. pabrėžia, kad Protokolo 3 straipsnyje yra nediskriminavimo sąlyga, pagal kurią Bisau Gvinėja įsipareigoja nesudaryti palankesnių techninių sąlygų kitiems Bisau Gvinėjos žvejybos zonoje veiklą vykdančioms užsienio laivynams, kurių charakteristikos vienodos ir kurie žvejoja tas pačias rūšis; ragina Komisiją atidžiai stebėti ES ir Bisau Gvinėjos žvejybos zonoje esančių trečiųjų valstybių žvejybos susitarimus;
 4. palankiai vertina ES laivų indėlį į Bisau Gvinėjos aprūpinimą maistu tiesiogiai iškraunant žuvis, kaip nurodyta Protokolo priedo 5 skyriuje, nes tai naudinga vietos bendruomenėms, ir skatinant vidaus prekybą žuvimis ir jų vartojimą;
 5. mano, kad žvejybos galimybių valdymo būdo pakeitimas (perėjimas nuo žvejybos pastangų valdymo prie bendro leidžiamo sužvejoti kiekio valdymo) šiame protokole yra problemiškas; primygtinai ragina Komisiją ir Gvinėją Bisau nedelsiant skatinti tinkamą ir veiksmingą perėjimą, kurį vykdančioms būtų užtikrintas elektroninio duomenų registravimo ir perdavimo sistemos (ERS) ir duomenų apie laimikį tvarkymo patikimumas ir veiksmingumas;

2020 m. birželio 18 d., ketvirtadienis

6. teigia, kad reikia daryti didelę pažangą plėtojant Bisau Gvinėjos žuvininkystės sektorių, be kita ko, su juo susijusios pramonės ir veiklos lygmeniu, ir ragina Komisiją imtis visų būtinų priemonių, įskaitant galimą sektoriaus paramai skirtos susitarimo dalies persvarstymą ir paramos padidinimą, taip pat imtis priemonių padidinti finansinio įnašo panaudojimo lygį tam, kad šis tikslas būtų pasiektas;

7. mano, kad ES ir Bisau Gvinėjos TŽPS tikslai nebus pasiekti, jei jis nepadės pasiekti, kad būtų taikoma valdymo sistema, pagal kurią būtų užtikrinamas darnus ir ilgalaikis šalies žuvininkystės išteklių naudojimas; mano, kad labai svarbu laikytis Protokole dėl paramos sektoriui išdėstytų nuostatų, siekiant, kad jis padėtų visapusiškai įgyvendinti nacionalinę žuvininkystės ir mėlynosios ekonomikos strategiją; atsižvelgdamas į tai, nurodo prioritetines sritis, kurias ES turi remti, telkdama reikalingą techninę ir finansinę pagalbą, siekiant:

- a) stiprinti institucinius gebėjimus, būtent regioninio ir pasaulinio žvejybos valdymo strategijas, kad būtų atsižvelgta į bendrą įvairių regiono šalių žuvininkystės susitarimų poveikį;
- b) remti saugomų jūrų teritorijų stiprinimą, siekiant pereiti prie integruoto žuvininkystės išteklių valdymo;
- c) plėtoti žvejybai ir su ja susijusiai veiklai skirtus infrastruktūros objektus, tokius kaip uostai (pramoniniai ir smulkiosios žvejybos), žuvų iškrovimo, sandėliavimo ir perdirbimo vietos, turgūs, platinimo ir pardavimo struktūros ir kokybės analizės laboratorijos, siekiant, kad Bisau Gvinėjos vandenyse sužvejotos žuvys būtų iškraunamos joje;
- d) didinti žuvininkystės sektoriaus vietinių ūkinės veiklos vykdytojų gebėjimus remiant žvejų organizacijas;
- e) mokyti žuvininkystės specialistus;
- f) remti smulkiają žvejybą;
- g) padėti užtikrinti gerą jūros aplinkos ekologinę būklę, visų pirma padedant vietos subjektams rinkti šiukšles ir žvejybos įrankius;
- h) pripažinti ir stiprinti moterų ir jaunimo vaidmenį žvejybos sektoriuje ir geriau organizuoti jų funkcijas sudarant šiam tikslui būtinas sąlygas;

8. primygtinai ragina Komisiją ir valstybes nares vykdant bendradarbiavimo politiką ir teikiant oficialią paramą vystymuisi atsižvelgti į tai, kad Europos plėtros fondas (EPF) ir pagal ES ir Bisau Gvinėjos TŽPS numatyta parama sektoriui turi papildyti vienas kitą ir būti visiškai suderinti siekiant sustiprinti vietos žuvininkystės sektorių;

9. reiškia susirūpinimą dėl to, kad Vakarų Afrikos pakrantėje gausėja žuvų miltų ir žuvų taukų gamyklų, kurioms taip pat tiekiamos žuvys iš Bisau Gvinėjos vandenų; pabrėžia, kad žvejyba pašarams prieštarauja tausumo principui ir kenkia vietos bendruomenės aprūpinimui vertingais baltymų šaltiniais; palankiai vertina uosto ir iškrovimo įrenginių plėtrą Bisau Gvinėjoje, tačiau kartu reiškia susirūpinimą dėl to, kad po to galėtų būti statomos naujos žuvų miltų gamyklos;

10. ragina Komisiją ir Bisau Gvinėjos valdžios institucijas stiprinti bendradarbiavimą siekiant nustatyti Bisau Gvinėjos žuvininkystės produktų eksporto į ES sąlygas, ypač susijusias su būtinų sanitarinių sąlygų patikrinimu ir analizės laboratorijos (CIPA) sertifikavimu, kad būtų panaikintas dabartinis draudimas, paskatinta vietos žuvininkystės sektoriaus plėtra, taigi ir padaryta pažanga siekiant TŽPS tikslų;

11. teigia, kad būtina padidinti TŽPS indėlį į tiesioginių ir netiesioginių darbo vietų kūrimą vietoje tiek pagal TŽPS veiklą vykdančiuose laivuose, tiek vykdant su žvejyba susijusią pradinės ir galutinės grandies veiklą; mano, kad valstybės narės gali atlikti esminį vaidmenį ir aktyviai prisidėti prie gebėjimų stiprinimo ir mokymo pastangų siekiant šio tikslo;

12. dar kartą atkreipia dėmesį į unikalų Bisau Gvinėjos jūrų ir pakrančių ekosistemų, pvz., mangrovių, kurios yra žuvų išteklių jauniklių augimo buveinės, pobūdį ir į tai, kad siekiant jas apsaugoti ir atkurti biologinę įvairovę, reikia imtis tikslių veiksmų;

2020 m. birželio 18 d., ketvirtadienis

13. mano, kad reikėtų surinkti informaciją apie naudą, kurią Protokolo taikymas duoda vietos ekonomikai (pvz., užimtumui, infrastruktūrai ir pažangai socialinėje srityje);
 14. mano, kad reikia daugiau ir kokybiškesnių duomenų apie visus laimikius (tikslinius ir priegaudą), apie žvejybos išteklių išsaugojimo Bisau Gvinėjos žvejybos zonoje būklę ir apskritai apie TŽPS poveikį ekosistemoms ir kad turėtų būti stengiamasi išvystyti Bisau Gvinėjos gebėjimą gauti tokius duomenis; ragina Komisiją padėti užtikrinti sklandų TŽPS įgyvendinimo priežiūros organų, visų pirma jungtinio komiteto ir bendro mokslinio komiteto, veikimą, taip pat įtraukti smulkiųjų žvejų asociacijas, žuvininkystės sektoriuje dirbančių moterų asociacijas, profesines sąjungas, pakrančių bendruomenių atstovus ir atitinkamas Bisau Gvinėjos pilietinės visuomenės organizacijas;
 15. mano, kad absoliučiai būtina gerinti duomenų apie Bisau Gvinėje sužvejojamus laimikius rinkimą; be to, ragina pagerinti ES laivų LSS sistemų generuojamų duomenų perdavimą, atliekamą per vėliavos valstybę, Afrikos valstybių valdžios institucijoms; ragina užtikrinti geresnį duomenų sistemos sąveikumą;
 16. primygtinai ragina paskelbti veiksmų, kurie buvo paremti skiriant paramą sektoriui, ataskaitas, kad būtų daugiau skaidrumo;
 17. mano, kad tuo atveju, jei išteklių tvarumo sumetimais būtų nustatytas žvejybos draudimas ar žvejybos apribojimai, kaip nustatyta Protokole, visų pirma turėtų būti atsižvelgiama į vietos žvejybos poreikius, remiantis patikimomis mokslinėmis rekomendacijomis;
 18. pabrėžia trečiosios valstybės vandenyse žvejojantiems Sąjungos laivams taikomo reikalavimo dėl leidžiamo sužvejoti kiekio perviršio svarbą;
 19. teigia, kad būtina pagerinti Bisau Gvinėjos žvejybos zonos valdymą, kontrolę ir stebėjimą ir kovoti su NNN žvejyba, be kita ko, griežtinant laivų stebėjimą (taikant LSS sistemą), kad būtų padidintas žvejybos veiklos darnumas;
 20. primygtinai ragina įtraukti skaidrumo nuostatas, pagal kurias būtų reikalaujama skelbti visus susitarimus su valstybėmis ar privačiais subjektais, kurie užsienio laivams suteikė prieigą prie Bisau Gvinėjos IEZ;
 21. pabrėžia, kad TŽPS numatytas žvejybos galimybes svarbu skirti remiantis lygybės, pusiausvyros ir skaidrumo principais;
 22. pabrėžia, jog svarbu, kad žuvų iškrovimas Bisau Gvinėjos uostuose prisidėtų prie vietos perdirbimo veiklos ir apsirūpinimo maistu saugumo tiek rūšių, tiek kokybės požiūriu;
 23. ragina Komisiją perduoti Parlamentui jungtinio komiteto posėdžių protokolus ir išvadas, Protokolo 5 straipsnyje minimą daugiamečę sektoriaus programą ir atitinkamų vertinimų rezultatus, informaciją apie šios programos derinimą su Bisau Gvinėjos žuvininkystės plėtros (2015–2020 m.) strateginiu planu, taip pat bendro mokslinio komiteto posėdžių protokolus ir išvadas, informaciją, susijusią su NNN žvejyba Bisau Gvinėjos žvejybos zonoje, su ES ūkinės veiklos vykdytojų integracija į Bisau Gvinėjos žuvininkystės sektorių (Protokolo 10 straipsnis) ir su tikrinimu, kaip laivų savininkai laikosi įsipareigojimų (pvz., susijusių su Protokolo priedo V skyriuje numatytu įnašu natūra); ragina Komisiją paskutiniiais Protokolo taikymo metais ir prieš pradėdant derybas dėl jo atnaujinimo pateikti Parlamentui išsamią jo įgyvendinimo ataskaitą;
 24. ragina Komisiją ir Bisau Gvinėjos valdžios institucijas pateikti išsamesnės informacijos apie veiklos, susijusios su žvejyba pašarams, regione plėtrą;
 25. ragina Komisiją geriau integruoti Parlamento rekomendacijas į ES ir Bisau Gvinėjos TŽPS ir atsižvelgti į jas taikant Protokolo atnaujinimo procedūras;
 26. paveda Pirmininkui perduoti Parlamento poziciją Tarybai ir Komisijai bei valstybių narių ir Bisau Gvinėjos vyriausybėms ir parlamentams.
-